

**SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI WYŻSZEGO WARMIŃSKIEGO
SEMINARIUM DUCHOWNEGO *HOSIANUM*
W ROKU AKADEMICKIM 1990/1991**

Rok akademicki 1990/91 był 424 rokiem istnienia Wyższego Warmińskiego Seminarium Duchownego *Hosianum*, najstarszej uczelni na Warmii, która swą działalność rozpoczęła w 1565 roku, na mocy decyzji ówczesnego biskupa warmińskiego Sługi Bożego kardynała Stanisława Hozjusza. Seminaria duchowne dzięki ostatniemu, VIII zwyczajnemu synodowi biskupów znalazły się w centrum uwagi i zainteresowań.

Strukturę naukowo-dydaktyczną naszej uczelni wyznacza 2-letnie studium filozofii i 4-letnie studium teologii oparte o *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* opublikowane przez Kongregację Wychowania Katolickiego w marcu 1985 roku.

Wyższe Warmińskie Seminarium Duchowne zatrudniało w ubiegłym roku akademickim 37 nauczycieli akademickich, w tym 6 samodzielnych pracowników naukowych. Funkcjonowanie seminarium w zakresie organizacyjno-gospodarczym, finansowym i inwestycyjnym spoczywało na barkach 3 księży, pracowników administracyjnych, których wspomagało 16 sióstr zakonnych ze Zgromadzenia Sióstr Wynagrodzicielek Najświętszego Oblicza, 4 siostry ze Zgromadzenia Misjonarek Świętej Rodziny oraz 21 pracownic i pracowników świeckich. Z końcem tegorocznych wakacji siostry wynagrodzicielki Najświętszego Oblicza zrezygnowały z dalszej pracy w naszym seminarium. Siostry obliczanki podjęły pracę w *Hosianum* na prośbę administratora apostolskiego diecezji warmińskiej księdza infułata Teodora Benscha w roku 1949, czyli od wznowienia powojennej działalności seminarium. W świadomości ponad 40 roczników studentów i absolwentów naszego seminarium siostry ze Zgromadzenia Najświętszego Oblicza pozostają jako „ewangeliczne Marty” bez reszty oddane trosce o odpowiednie wyżywienie seminarzystów i profesorów oraz o utrzymanie domów seminaryjnych na właściwym poziomie. Odejście z seminarium sióstr obliczanek jest ogromną stratą dla naszej instytucji. Za ich trud i bezgraniczne poświęcenie wyrażamy wszystkim siostrom serdeczne Bóg zapłać!

Rok akademicki 1990/91 rozpoczęło 196 alumnów na wszystkich latach: rok I — 30; rok II — 34; rok III — 39; rok IV — 29; rok V — 30; rok VI — 24. 10 alumnów posiadało status studenta urlopowanego.

Był to ostatni rok uciążliwej pracy dydaktyczno-wychowawczej w trzech, oddalonych od siebie budynkach seminaryjnych: dwóch w Olsztynie i jednym

w Dobrym Mieście, co stwarzało niemałe trudności, zwłaszcza w organizowaniu wykładów oraz funkcjonowaniu stołówek w trzech budynkach seminaryjnych. Księżom profesorom i wykładowcom za 10-letni trud systematycznych dojazdów na wykłady do Dobrego Miasta składamy serdeczne podziękowanie.

W roku sprawozdawczym absolutoria ukończenia studiów filozoficzno-teologicznych otrzymało i do święceń kapłańskich zostało dopuszczonych 24 diakonów VI roku. 16 alumnów opuściło seminarium lub otrzymało *consilium abeundi*, 6 alumnów skierowanych zostało na roczny urlop dziekański.

Uwzględniając impulsy rzymskiego synodu biskupów na temat formacji seminaryjnej w pracy dydaktyczno-wychowawczej kierowaliśmy się zasadą formacji integralnej, dążąc do uformowania w alumnach pełniejszego człowieczeństwa, pogłębionego chrześcijaństwa, a na tych fundamentach wspierała się formacja specyficznie kapłańska.

Formację duchową prowadzono konsekwentnie w duchu tradycji Kościoła mimo wielu nie sprzyjających okoliczności. Rekolekcjom jesiennym przewodniczył ks. doc. dr hab. Janusz Nagórny, moralista z KUL. Ćwiczenia duchowne wielkopostne, rekolekcje przed święczeniami diakonatu i prezbiteratu, rekolekcje dla roku pierwszego, miesięczne dni skupienia oraz tygodniowe konferencje prowadzili ojcowie duchowni: Marian Salamon, Jacek Jezierski i Jerzy Brzeszczyński. Ten ostatni pracował w seminarium od roku akademickiego 1987/88. Na własną prośbę został przeniesiony do pracy w duszpasterstwie parafialnym i w maju 1991 roku mianowany proboszczem parafii Frednowy. Za pełną poświęcenia pracę na stanowisku ojca duchownego alumnów, za przykład skromnego i szlachetnego życia kapłańskiego składamy księdzu Jerzemu Brzeszczyńskiemu serdeczne Bóg zapłać!

Posługę szafarza sakramentu pokuty wobec alumnów każdego tygodnia pełnili: ks. Jerzy Balcer, ks. Stanisław Bogucki, ks. Jan Brzozowski, ks. Marian Dubicki, ks. Jan Dudziński, ks. Józef Gawrylcuk, ks. Antoni Górzyński, ks. Andrzej Majnusz, ks. Józef Misiak i ks. Mieczysław Zakrzyński.

Studia specjalistyczne z teologii duchowości odbywa aktualnie dwóch księży: Janusz Wieszczyński na KUL i Antoni Wójtowicz na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Na ten kierunek studiów skierowano również ks. Wojciecha Zawadzkiego.

Formacja duchowa uświadamiała naszym alumnom, wbrew modnym tendencjom, iż nie potrzebujemy dzisiaj Kościoła bardziej ludzkiego, lecz — jak zauważa kardynał Ratzinger — Kościoła bardziej boskiego, jedynie wówczas będzie on prawdziwie ludzki.

Działalność naukowa seminarium duchownego przejawia się wymiennie liczbą publikacji naukowych. W okresie sprawozdawczym pracownicy nasi uprawiali różne gatunki twórczości i opublikowali kilkadziesiąt pozycji w kraju i za granicą, w tym 4 samodzielne pozycje książkowe. Na szczególne podkreślenie zasługują *Dzieje diecezji warmińskiej* ks. dra hab. Alojzego Szorca. Jest to kolejna, powojenna, obok książki biskupa Jana Obląka, synteza dziejów Kościoła warmińskiego. We współpracy z wydawnictwem i poligrafią diecezjalną ukazał się także kolejny, XXIV tom „Studiów Warmińskich”.

Aktywność naukowa księży profesorów wyraża się ich udziałem w życiu naukowym krajowym i zagranicznym, udziałem w pracach badawczych, edytor-

skich, w zjazdach, sympozjach, konferencjach ogólnopolskich i międzynarodowych, we współpracy z wieloma ośrodkami i towarzystwami naukowymi. Ks. prof. dr hab. Tadeusz Pawluk brał czynny udział w przygotowaniach do ogólnopolskiego synodu, którego otwarcia dokonał Ojciec Święty Jan Paweł II w Warszawie, w czerwcu 1991 r. Jako członek komisji synodalnej, której zadaniem było opracowanie problemu: Prawo kanoniczne w Kościele partykularnym, ks. prof. Pawluk jest współautorem dwóch tekstów roboczych, opublikowanych pod wspólnym tytułem: *Drugi Polski Synod Plenarny* (1991).

Już od 1957 roku profesorowie i wykładowcy „Hosianum” gromadzą się na specjalnych sesjach naukowych, by dzielić się rezultatami własnych poszukiwań naukowych. W roku akademickim 1990/91 odbyło się 5 zwyczajnych posiedzeń naukowych z prelekcjami profesorów: bpa W. Ziemby, M. Borzyszkowskiego, E. Wiszowatego, A. Lesińskiego i A. Szorca. Odbyło się również posiedzenie otwarte dla całej społeczności seminaryjnej poświęcone 200 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Okolicznościowy wykład na temat: „Sprawy wyznaniowe w Konstytucji 3 Maja” wygłosił ks. prof. dr hab. Tadeusz Pawluk.

Poza Seminarium Duchownym terenem aktywności dydaktycznej grona profesorów były systematyczne wykłady w pięcioletnim, akademickim Instytucie Teologii dla Świeckich im. Jana Pawła II, oraz Studium Katechetycznym w Gietrzwałdzie. Owocem pracy dydaktycznej profesorów i wysiłku intelektualnego alumnów były obrony prac magisterskich, 18 diakonów naszego seminarium obroniło prace magisterskie: 12 na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i 6 na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

Istotnym elementem struktury seminarium jest Biblioteka Seminaryjna dostarczająca niezbędnych narzędzi pracy intelektualnej profesorom i studentom. Księgozbiór naszej biblioteki w roku sprawozdawczym liczył 89 734 jednostki biblioteczne i wzrósł dzięki niezmordowanym staraniom jej dyrektora ks. prof. dra hab. M. Borzyszkowskiego w porównaniu do roku poprzedniego o 3 764 woluminy.

Pastoralny wymiar formacji seminaryjnej obejmował formy duszpasterskiego zaangażowania naszych alumnów, jak np. prowadzenie katechezy w szkołach olsztyńskich, zanoszenie komunii św. chorym, katechezę głuchoniemych, przygotowanie dzieci głuchoniemych do I Komunii św. i sakramentu bierzmowania, praktykę duszpasterską wśród harcerzy, więźniów, ociemniałych.

Wielu alumnów spontanicznie podejmowało uczynki miłosierdzia i dobroci, co seminarium naszemu przydawało szczególnego blasku. Pomoc w parafiach, troska o chorych, współpraca z kapelanami szpitalnymi, udział w duszpasterstwie oazowym oraz w pielgrzymkach jasnogórskich, gotowość do podjęcia licznych prac służebnych — to tylko niektóre przejawy autentycznej i bezinteresownej miłości.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zorganizowanie przez alumnów w Filharmonii Olsztyńskiej koncertu pieśni religijnej pod hasłem: *Kościół Warmii — Kościołowi Białorusi*, z którego dochód został przeznaczony na zakup paramentów liturgicznych dla parafii białoruskich. Inną inicjatywą naszych kleryków była akcja charytatywna na rzecz alumnów bratniego seminarium duchownego w Grodnie, którym w Wielkim Tygodniu przedstawiciele naszych studentów zawieźli artykuły żywnościowe oraz brewiarze.

Seminarium nasze również w minionym roku było otwarte na obecność uczonych i twórców kultury z innych ośrodków akademickich. Wśród wielu znakomitych gości wymienię tylko ks. prof. Janusza Pasierba z warszawskiej Akademii Teologii Katolickiej, który ukazywał wzajemne relacje między chrześcijaństwem a kulturą, oraz profesorów Andrzeja Zuberbiera i Wiesława Chrzanowskiego, którzy w ramach sympozjum zorganizowanego przez Kleryckie Koło Duszpasterskie mówili o zadaniach katolików w nowej sytuacji społecznej i politycznej Polski.

W roku sprawozdawczym trwały bardzo intensywne prace przy budowie nowego obiektu seminarium w olsztyńskiej dzielnicy Redykajny, położonej opodal drogi i szlaku kolejowego w kierunku Morąga i Gdańska.

Wiele, często uciążliwych, prac fizycznych wykonywali studenci „Hosianum” pracując bardzo ofiarnie i wytrwale. Swoją bezinteresowny wkład w budowę wnieśli również klerycy seminarium duchownego z Augsburga, co przyczyniło się do wzmocnienia przyjacielskich kontaktów pomiędzy obu seminariami. Na początku czerwca 1991 r. został zakończony pierwszy etap budowy. Kresem kolejnej fazy był koniec wakacji letnich. W sumie oddano do użytku: konwikt dla 120 studentów, część dydaktyczną z salami wykładowymi dla czterech roczników, prowizoryczną kaplicę, rektorat, mieszkania dla sióstr, kuchnię z zapleczem, jadalnię profesorską i klerycką, kotłownię oraz inne pomieszczenia gospodarcze.

Nowe seminarium stało się miejscem odpoczynku i noclegu dla najznakomitszego w ciągu całej liczącej ponad 400 lat gościa, historii tej instytucji. W dniach 5 i 6 czerwca Jan Paweł II zamieszkał w nowym rektoracie seminarium założonego ongiś przez kardynała Hozjusza. Uroczyste poświęcenie wzniesionych budynków w dniu 5 czerwca rozpoczęło warmiński etap IV Pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny.

W trudnym z wielu powodów roku akademickim 1990/91 *Hosianum* starało się wypełnić swoje istotne zadanie, tzn. prowadzić właściwą, pełną i harmonijną formację kapłańską. Osiedlenie się w Redykajnach kończy etap powojennej tułaczki seminarium i otwiera nowy, miejmy nadzieję, błogosławiony czas jego istnienia i działalności.

W roku sprawozdawczym Pan Bóg odwołał do wieczności ks. prof. dra hab. Piotra Porębę, w latach 1963–1983 wykładowcę pedagogiki i psychologii, oraz siostrę Salezję, Jadwigę Barełę, obliczankę. „Wieczny odpoczynek racz im dać Panie...”.